

Advies doorontwikkeling ASDG

Situatie en aanleiding evaluatie

De Adviesgroep Sociaal Domein gemeente Groningen (ASDG) is een groep van 30-50 inwoners die het College van B&W adviseert over vraagstukken die spelen in het sociaal domein. Deelname is op vrijwillige basis. De ASDG is in januari 2021 ontstaan toen na de harmonisatie van de gemeenten Groningen, Ten Boer en Haren de drie adviesgroepen Stadadviseert, ASD Ten Boer en ASD Haren zijn samengevoegd. Indertijd is afgesproken dat na 2 jaar het functioneren en de werkwijze van de ASDG zou worden geëvalueerd. Het doel van de evaluatie is helder krijgen welke aspecten waardevol zijn, behouden en uitgebouwd kunnen en waar verbeteringen noodzakelijk zijn en welke acties daarvoor nodig zijn.

Aanpak evaluatie

De ASDG en de gemeente Groningen hebben de Koepel Adviesraden Sociaal Domein, in de persoon van Petra van der Horst, opdracht gegeven om de evaluatie uit te voeren en met een advies te komen. Petra heeft gesproken met een delegatie van de ASDG, een delegatie van de stuurgroep, een delegatie van gemeentelijke beleidsadviseurs en projectleiders, de verantwoordelijk wethouder, de ambtelijk opdrachtgever, de ondersteuners, een delegatie van de Werkgroep Toegankelijk Groningen en met de voormalig voorzitter van de Cliëntenraad Werk en Inkomen. Voorafgaand aan deze gesprekken hebben de deelnemers een aantal vragen ontvangen, zodat men zich kon voorbereiden op het gesprek. De opbrengsten van de gesprekken zijn vastgelegd in korte verslagen die zijn voorgelegd aan degenen die hebben deelgenomen aan de gesprekken. Zij zijn in de gelegenheid gesteld om aanvullingen en correcties door te geven. De gesprekken hebben de evaluator inzicht gegeven welke zaken goed verlopen en welke zaken nadere aandacht behoeven.

Opbrengsten tot nu toe

De ASDG is van start gegaan tijdens de coronapandemie, waardoor veel bijeenkomsten online hebben plaatsgevonden. Het gebrek aan fysiek contact heeft mogelijk invloed gehad op het elkaar leren kennen en de onderlinge samenwerking binnen de ASDG. Ook zijn er de afgelopen twee jaar wisselingen geweest in de stuurgroep. In 2022 heeft de ondersteuner organisatie (zie verordening), die op vele terreinen een belangrijke rol heeft gespeeld/speelt in het op gang brengen van de ASDG en het tot stand brengen van de verbinding tussen de gemeente en de ASDG, enkele maanden zwangerschaps- en bevallingsverlof gehad. Twee andere ondersteuners hebben in die tijd taken van haar overgenomen. De communicatieondersteuner is begin 2023 gestopt en er moest een nieuwe communicatieondersteuner worden geworven en ingewerkt. Aspecten t.a.v. de structuur en de werkwijze die zijn vastgesteld tijdens het harmonisatietraject zijn verschillende keren ter discussie gesteld. Dit heeft tijd en energie gekost. Al deze factoren hebben invloed gehad op de start en de ontwikkeling van de ASDG.

Ondanks deze factoren wordt door geïnterviewden aangegeven dat:

- Er een groep actieve en betrokken inwoners is die hun rol serieus nemen en hun inbreng willen leveren;
- Er diverse projectgroepen zijn die zich buigen over thema's die samen het brede sociaal domein beslaan;
- De ASDG bekend is bij een groot deel van de beleidsmedewerkers en projectleiders en dat een toenemend aantal de ASDG weet te vinden en raadpleegt;
- Er verschillende waardevolle adviezen zijn gegeven die de gemeente hebben voorzien van nieuwe perspectieven;
- De ondersteuners er voor hebben gezorgd dat de ASDG op de kaart is gezet binnen de gemeente en dat beleidsadviseurs en projectleiders actief door hen zijn benaderd. De ondersteuners hebben er voor gezorgd dat er projectgroepen zijn gekomen en dat die verbonden zijn met beleidsadviseurs en projectleiders.
- Er diverse brede bijeenkomsten en kennissessies zijn georganiseerd (door de ondersteuners i.s.m. de stuurgroep) om deelnemers te inspireren en te verbinden.
- Er een website gemaakt is (in co-creatie met een aantal ASDG-ers), waardoor deelnemers en externen de vraagstukken, adviestrajecten en schriftelijke adviezen (en andere relevante documentatie) kunnen inzien. Ook is er gezorgd voor een online omgeving waar de projectgroepen aan hun adviezen kunnen werken.

Meerwaarde ASDG

De gemeente raadpleegt diverse "actoren" om te komen tot beleid en om te horen hoe de uitvoering verloopt. De ASDG is één van die actoren, maar wel een belangrijke omdat de gemeente er bewust voor heeft gekozen om in het sociaal domein te werken met een ASDG. Alle geïnterviewden ervaren de meerwaarde van de ASDG. De toegevoegde waarde wordt als volgt verwoord (in willekeurige volgorde):

- De ASDG kijkt met de blik van inwoners naar thema's, processen, beleid en uitvoering. De deelnemers brengen andere aspecten in die ervoor zorgen dat de gemeente zich meer/ op een andere wijze in de belangen en behoeftes van inwoners verplaatst. Het houdt de gemeente scherp;
- De deelnemers aan de ASDG hebben eigen connecties, ervaringen en kennis m.b.t. de thema's waar men zich mee bezighoudt en benutten die om hun adviesrol vorm te geven;
- De deelnemers aan de ASDG krijgen door hun rol meer informatie waardoor zij meer zicht hebben op waar de gemeente mee bezig is, hoe ingewikkeld sommige zaken zijn en welke belangen er spelen. Deelnemers krijgen inzicht in achtergronden, motieven en complexiteit dit zorgt voor (meer) begrip voor beleid en uitvoering;
- De ASDG is voor de gemeente één van de manieren om aan inwonersparticipatie te doen en kan de inzichten die worden opgedaan in het samenwerken met de ASDG benutten bij andere participatieprocessen.

Waar is optimalisering en doorontwikkeling mogelijk?

De afgelopen jaren is er geïnvesteerd om de ASDG op gang te brengen en om de samenwerking met de gemeente tot stand te brengen. De tijd is nu rijp om ten aanzien van een aantal aspecten de puntjes op de i te zetten en te investeren in doorontwikkeling. Er is doorontwikkeling nodig om de (project)groepen binnen de ASDG te laten floreren, de stuurgroep een duidelijke positie te geven en werkafspraken te maken met de gemeente. Hieronder staan 5 onderwerpen waarop doorontwikkeling mogelijk en noodzakelijk is. Een aantal onderwerpen kan niet los van elkaar worden gezien. Om die reden komt een aantal ontwikkelpunten bij verschillende onderwerpen terug.

1. Stuurgroep

De deelnemers aan de stuurgroep hebben in feite twee taken. Deelname aan de (project)groepen waar de inhoud centraal staat, en deelname aan de stuurgroep waar de rol, taak en het functioneren van de ASDG centraal staan. De primaire betrokkenheid van de deelnemers focust zich nu op de inhoudelijke taken: het actief meedenken/meedoen in de projectgroepen. Hierdoor wordt er minder aandacht en tijd geïnvesteerd in de taken die bij de stuurgroep horen. Zowel in de verordening (juridische basis ASDG) als in het handboek (werkwijze) wordt aan de stuurgroep een belangrijke rol toegekend:

- De stuurgroep werft nieuwe deelnemers en besluit over toelating van deelnemers;
- De stuurgroep stelt (project)groepen in;
- De stuurgroep zorgt voor verbinding en samenhang tussen de (project)groepen;
- De (deelnemers aan) de stuurgroepen zijn het eerste aanspreekpunt voor deelnemers, beleidsmedewerkers, projectleiders, ondersteuners etc.;
- De (deelnemers aan de) stuurgroep bewaken de positie en taak van de ASDG in de gemeente;
- Deelnemers van de stuurgroep overleggen met het MT/de managers Sociaal Domein van DMO over (de voortgang) van de werkagenda;
- Deelnemers aan de stuurgroep overleggen twee keer per jaar met de wethouder;
- De stuurgroep organiseert de bijeenkomsten voor de gehele ASDG;
- Deelnemers aan de stuurgroep overleggen met de Cliëntenraad Werk en Inkomen over hoe samen te werken;
- De stuurgroep is verantwoordelijk voor de organisatie van de ondersteuning (inzet waar, wanneer en hoe);
- De ondersteuners leggen aan de stuurgroep verantwoording af over de wijze waarop het budget is en wordt besteed.

Uit de gesprekken blijkt dat er behoefte is aan een stuurgroep die zich meer richt op bovenstaande taken.

Optimalisering/doorontwikkeling:

1. Er ligt een uitdaging bij (deelnemers aan) de stuurgroep om te komen tot een duidelijke, zichtbare en voelbare rol binnen de ASDG en richting de gemeente. De stuurgroep heeft formeel een coördinerende, structurerende en verbindende rol. Deze rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben de deelnemers aan stuurgroep van de ASDG toebedeeld gekregen om te zorgen dat de ASDG zich kan richten op haar adviesfunctie. Deze rollen worden nog onvoldoende vormgegeven. Er is behoefte aan meer overzicht en regie binnen de ASDG en richting de gemeente.
2. Het deelnemen aan de stuurgroep en de taken die daar uit voortvloeien kosten tijd. Het is belangrijk dat degenen die deelnemen aan de stuurgroep deze tijd kunnen en willen vrijmaken. Het is belangrijk dat binnen de ASDG de vraag beantwoord wordt of deelname aan de stuurgroep al dan niet gecombineerd kan/moet worden met de rol van kartrekker binnen een projectgroep. Aspecten als tijdsinvestering, het evenwichtig verdelen van taken en verantwoordelijkheden binnen de ASDG en gevoel en ervaring hebben met stuurgroeptaken zijn overwegingen die meespelen bij deze vraag.
3. De ondersteuners, met name de ondersteuner organisatie, pakt nu een aantal zaken op die in feite tot de taak van de verantwoordelijkheid van de stuurgroep behoren. Hierdoor is de ondersteuner organisatie meer zichtbaar richting de deelnemers en de gemeente dan (deelnemers aan) de stuurgroep. De ondersteuner organisatie is nu de

verbindingsofficier tussen gemeente en ASDG i.p.v. de stuurgroep. Het gevoel leeft dat het beter is dat de stuurgroep nadrukkelijker in beeld komt, zodat deelnemers aan de ASDG eventuele onvolkomenheden of kritische aangelegenheden zelf aan de orde kunnen stellen i.p.v. de ondersteuner organisatie. Gezien de rol, taak en verantwoordelijkheid van de stuurgroep binnen de ASDG is het wenselijk dat het initiatief en het eigenaarschap van een aantal processen meer bij de stuurgroep komt te liggen. Dit kan er voor zorgen dat de ASDG meer kleur krijgt binnen de gemeente en meer in de rol van opdrachtgever richting ondersteuners kan komen.

4. Vanuit gemeentelijke zijde wordt soms verwacht dat de ASDG met veel inwoners en organisaties kan spreken en de stem van inwoners kan representeren. Deze verwachting is gezien de omvang van de ASDG en de projectgroepen en de superdiversiteit in de samenleving niet realistisch. Het is belangrijk dat de stuurgroep tijdens de overleggen met de gemeente deze verwachtingen nuanceert. Er zijn ook beleidsadviseurs/ projectleiders die zich realiseren dat de bijdrage die de ASDG levert niet voldoende is om het brede inwonersperspectief te vertolken.
5. Binnen de gemeentelijke gelederen is onvoldoende duidelijk welke thema's/ vraagstukken voor de ASDG zelf belangrijk zijn. De ASDG geeft aan dat de eigen agenda overeenkomt met die van de gemeente. Dit beïnvloedt het eigen profiel en de kleur van de ASDG. Ook zijn er signalen om kritisch te zijn op het aantal thema's wat opgepakt wordt. De stuurgroep heeft een organiserende rol om te komen tot een sterkere eigen agenda en prioriteiten.
6. Bij deelnemers aan de (project)groepen is behoefte aan meer overzicht en inzicht waar andere (project)groepen en de Cliëntenraad Werk en Inkomen mee bezig zijn, welke onderlinge samenhang er is en aan verbondenheid met andere (project)groepen. De stuurgroep zou (meer) met elkaar moeten bespreken hoe de (project)groepen functioneren en hoe er meer/beter met elkaar en met de Cliëntenraad Werk en Inkomen kan worden samengewerkt. De stuurgroep heeft hier een initiërende en verbindende rol in.
7. De verordening en het handboek zijn de basis van waaruit de ASDG en de gemeente zouden moeten handelen. Beide documenten lijken onvoldoende bekend bij de deelnemers aan de ASDG en binnen de gemeente. Het is belangrijk dat zowel de gemeente als de (nieuwe) deelnemers kennis nemen van de inhoud van beide documenten omdat deze de basis vormen van de werkzaamheden en samenwerking. Het "opnemen" van nieuwe deelnemers vraagt sowieso meer aandacht van de stuurgroep.
8. De ASDG is nog onvoldoende ingebed in de werkprocessen van de ambtenaren. Geconstateerd wordt bijvoorbeeld dat diverse concept-beleidsdocumenten (onder meer vanuit de Wmo, Jeugdwet gezien) voorgelegd hadden moeten worden bij de ASDG. Het is belangrijk dat de stuurgroep hierover afspraken maakt met de gemeente en in gesprek gaat met de gemeente als deze afspraak niet nagekomen wordt.
9. Er is bij de stuurgroep en bij de (project)groepen onvoldoende zicht op de langere termijnplanning (half jaar) in het sociaal domein en de wijze waarop de (project)groepen betrokken gaan worden. Een dergelijk overzicht is wel nodig, zodat de (project)groepen weten wat er op hun pad komt en zij zich kunnen voorbereiden. Ook is een dergelijk overzicht nodig om de verbondenheid en gemotiveerdheid van de deelnemers te behouden.
10. De (project)groepen stellen adviezen op die, zonder dat ze gezien zijn door de stuurgroep, gestuurd worden naar de gemeente. Een aantal geïnterviewden geeft aan dat het belangrijk is dat de adviezen voor verzending naar de gemeente, gezien worden door de stuurgroep, zodat er bijvoorbeeld gekeken kan worden of er

toevoegingen mogelijk zijn vanuit andere (project)groepen. Men geeft ook aan dat men vindt dat schriftelijke adviezen, opgesteld door de (project)groepen, door de stuurgroep uitgebracht moeten worden namens de gehele ASDG. Het is noodzakelijk dat binnen de ASDG helderheid komt of projectgroepen het mandaat hebben om zelf het advies uit te brengen namens de ASDG, of dat dit een verantwoordelijkheid is die bij de stuurgroep moet liggen.

11. De stuurgroep heeft een aantal keren per jaar overleg met het MT van DMO. De indruk is dat dit overleg nu een te vrijblijvend karakter heeft. Het is nodig dat in dit overleg de wensen en condities van de ASDG om hun rol te vervullen nadrukkelijker aan bod komen en dat er concrete werkafspraken worden gemaakt over werkwijzen en termijnen. Deelnemers aan de ASDG hebben behoefte om meer zicht te krijgen op de agenda van dit overleg, op de afspraken die worden gemaakt zodat men inzicht heeft en betrokkenheid krijgt bij het grotere geheel.
12. De ASDG heeft minimaal 2x per jaar overleg met de wethouder. De indruk bestaat dat dit overleg wordt benut om in algemene zin terug- en vooruit te blikken. De wens is om dit overleg ook te benutten om te spreken over de positie en inbedding van de ASDG binnen de gemeente en wat daar voor nodig is. Deelnemers geven aan dat zij als adviesgroep van het College van B&W, meer verbinding willen ervaren en daarom één of twee keer per jaar met een/de wethouder in gesprek willen (dialoogvorm) over een groot thema.
13. De stuurgroep zou nog meer dan tot nu toe haar rol als intern "opdrachtgever" richting de ondersteuner organisatie kunnen vervullen. Het is wenselijk dat de stuurgroep op grond van de behoeftes en wensen van de deelnemers en met respecteert voor de kaders, formuleert aan welke type ondersteuning de ASDG behoefte heeft.
14. De indruk bestaat dat de ervaringen, kennis en inzichten van de deelnemers aan de (project)groepen door de gemeente nog onvoldoende worden benut. De stuurgroep zou samen met de ondersteuner organisatie kunnen formuleren welke functies de (project)groepen zouden kunnen vervullen richting de beleidsadviseurs en projectleiders. De deelnemers aan de stuurgroep zouden hiertoe een aanzet kunnen doen, gebaseerd op de kwaliteiten, ervaringen en wensen van de deelnemers en hun ervaringen tot nu toe.
15. De stuurgroep is verantwoordelijk voor het organiseren en de opzet en inhoud van de bijeenkomsten ASDG-breed. De opzet en inhoud van deze bijeenkomsten behoeven meer aandacht. Er is behoefte bij de deelnemers om zich meer verbonden te voelen met de andere (project)groepen (zie punt 4), om overzicht te krijgen waar alle deelnemers mee bezig zijn, om geïnspireerd te worden en om concrete handvatten te ontvangen om de rol (nog) beter uit te kunnen oefenen. De stuurgroep ziet dit als haar taak en ziet een rol weggelegd voor de ondersteuner organisatie om mee te denken over inhoud, opzet en vormgeving en waar nodig (mede) begeleiden van deze bijeenkomsten. De stuurgroep ziet de praktische organisatie ervan als een taak van de ondersteuner organisatie vanuit de gemeente.
16. Er is bij deelnemers onvoldoende zicht op de adviezen die door andere projectgroepen worden gegeven. Deze zijn soms pas zichtbaar als ze bij de gemeenteraadsstukken worden gevoegd. De stuurgroep en de deelnemers zelf spelen hierin een rol. Het is belangrijk dat de deelnemers aan de ASDG inzicht krijgen in waar anderen mee bezig zijn en dat zij kennis nemen van de adviezen via de ASDG-site. Het bijhouden van de adviespagina op de website vraagt aandacht, deze pagina zou intern en extern transparantie moeten geven.
17. Het kan zijn dat leden vanwege allerlei redenen hun rol onvoldoende adequaat kunnen uitoefenen. Momenteel liggen er geen (concrete) afspraken wie binnen de ASDG de

aangewezen persoon/personen is/zijn om het gesprek aan te gaan met een deelnemer. Het advies is om te formuleren wat redenen zijn om met een persoon in gesprek te gaan, wie binnen de ASDG de aangewezen persoon/persoon is/zijn om het gesprek aan te gaan en hoe de route er uit ziet als een deelnemer tijdelijk of permanent niet meer kan deelnemen aan de ASDG.

18. Er is binnen de ASDG behoefte om overzicht en inzicht rond welke thema's de gemeente niet alleen de ASDG maar ook Toegankelijk Groningen raadpleegt en om advies vraagt. Er is behoefte aan helderheid, omdat de Werkgroep Toegankelijk Groningen aangeeft dat ook zij een adviesraad zijn. De stuurgroep van de ASDG kan dan overleggen met Toegankelijk Groningen of samenwerken mogelijk en wenselijk is, en of er gewerkt kan worden aan een gezamenlijk advies.
19. De Cliëntenraad Werk & Inkomen & Participatie houdt zich bezig met thema's die samenhangen met of effect hebben op thema's die tot het domein van de ASDG behoren. Zo hebben armoede en schulden bijvoorbeeld invloed op eenzaamheid. Het is waardevol om aan de hand van de werkagenda van de ASDG als stuurgroep in gesprek te gaan met de Cliëntenraad om samen te kijken welke thema's die tot hun domein behoren samenhangen met de werkagenda van de ASDG en te bespreken of en hoe er samen kan worden gewerkt en hoe de ervaringskennis die bij de deelnemers aan de Cliëntenraad Werk & Inkomen & Participatie benut kan worden door de projectgroepen.

2. Zichtbaarheid en inbedding in de gemeente

Het is fijn dat er door het bestaan van de ASDG mogelijkheden zijn om inwoners op een directe en laagdrempelige manier te betrekken en te raadplegen. De ASDG is geen vrijblijvende praatgroep. De ASDG heeft een in de verordening omschreven rol, positie en takenpakket. Dit kan alleen handen en voeten krijgen als de ASDG bekend en zichtbaar is binnen de gemeente en ingebed is in de werkwijze en werkprocessen van de beleidsadviseurs en projectleiders. Op dit vlak zijn er verbeteringen mogelijk.

Optimalisering/doorontwikkeling:

1. Een belangrijk deel van de beleidsadviseurs en projectleiders weet van het bestaan van de ASDG. Niet iedereen is op de hoogte omdat zij niet op het bestaan zijn geattendeerd, onvoldoende zijn geïnformeerd bij aanvang van hun functie en/of nog niet in contact zijn gebracht en nog niet hebben samengewerkt met de ASDG. Het is nodig dat iedere (nieuwe) beleidsadviseur en projectleider weet wat de rol en taak van de ASDG is, wat de toegevoegde waarde is van het betrekken van de ASDG en hoe contact kan worden gelegd met de ASDG. Het initiatief ten aanzien van deze aspecten ligt bij de gemeente.
2. Of en hoe de deelnemers aan de ASDG worden geïnformeerd en geraadpleegd, als de gemeenteraad of het College van B&W er niet expliciet om vraagt, lijkt het de eigen keuze van de ambtenaar te zijn. Er zijn binnen de gemeente geen concrete afspraken gemaakt op welk tijdstip, in welke situaties en op welke wijze er kan worden samen gewerkt met de ASDG. Dit levert onduidelijkheid over eigen inzet, inbreng en toegevoegde waarde op en beïnvloedt de motivatie en betrokkenheid van deelnemers. Een aantal ervaren adviseurs hanteert een aantal impliciete uitgangspunten bij welke concept beleidsstukken men de ASDG raadpleegt. Het is wenselijk om deze te concretiseren en te bespreken met de stuurgroep, vast te leggen in werkafspraken en in te bedden in de gemeentelijke processen. Het is belangrijk dat er in overleg met de (stuurgroep van de) ASDG duidelijke werkafspraken worden gemaakt in welke processen en ten aanzien van welke beleidsdocumenten de ASDG geïnformeerd en geraadpleegd wordt en in welke fase.

De Koepel Adviesraden Sociaal Domein kan op dit terrein suggesties doen. De indruk bestaat dat de (project)groep die op het terrein van jeugd actief is, goed betrokken wordt door de beleidsadviseurs. De werkwijze die daar ontwikkeld is biedt aanknopingspunten om ook bij de andere (project)groepen tot een duidelijker manier van samenwerking met de beleidsadviseurs te komen.

3. Voor een aantal deelnemers lijkt het niet duidelijk te zijn hoe (een deelnemer van) de ASDG zich verhoudt tot de (deelnemers aan) gemeenteraad en de politieke partijen. De ASDG adviseert het College van B&W en is niet de adviseur van de gemeenteraad. De gemeenteraadsleden en de fracties zijn als volksvertegenwoordiger zelf verantwoordelijk voor het ophalen en duiden van informatie uit de samenleving. Deelnemers aan de ASDG krijgen concept vertrouwelijke stukken waarover men advies geeft zodat de gemeente daarna de concept beleidsstukken kan aanpassen voordat deze voor besluitvorming naar de gemeenteraad gaan. Indien individuele deelnemers contact zoeken/hebben met gemeenteraadsleden en leden van fracties kunnen er vragen rijzen t.a.v. het omgaan met informatie die men vanuit de gemeente heeft ontvangen om hun rol uit te kunnen oefenen zoals (een toelichting op) vertrouwelijke stukken. Het is noodzakelijk dat er binnen de ASDG wordt nagedacht over afspraken rond het omgaan met vertrouwelijke informatie, dat deze worden besproken met de deelnemers en dat de concept afspraken worden besproken en afgestemd met de gemeente. Het is een verantwoordelijkheid van de stuurgroep en de gemeente om te zorgen dat dergelijke afspraken er komen (zie ook onderdeel 5, aandachtspunt 2).
4. Voor deelnemers aan (project)groepen is bij lopende processen/trajecten soms onvoldoende duidelijk hoe het gehele traject er uit ziet, welke rol en inzet van hen verwacht wordt of en wanneer er weer contact is. Het is wenselijk dat als een beleidsadviseur of projectleider een beroep doet op de ASDG, hij/zij aan de voorkant duidelijk maakt hoe zijn/haar werkproces ten aanzien van een thema/vraagstuk er uit ziet, waar voor hem/haar de toegevoegde waarde ligt in de samenwerking met de (project)groep en op welke wijze en wanneer hij/zij de (project)groep wil inschakelen. Deze informatie bespreekt de beleidsadviseur met de ondersteuner organisatie die de adviseur kan ondersteunen om zijn/haar proces zo concreet mogelijk te maken. De projectgroep organiseert een startbijeenkomst tussen beleidsadviseur en projectgroep om afspraken te maken over het adviestraject. Deze helderheid is nodig zodat de deelnemers zich tijdig kunnen verdiepen in het onderwerp en in gesprek kunnen gaan met de samenleving. Dit maakt hun werk bevredigender en kwalitatief beter. De ondersteuner organisatie heeft hierin een voorbereidende rol richting beleidsadviseur en projectgroep. Het is wenselijk dat de projectgroepen een grotere verantwoordelijkheid nemen bij het maken van afspraken zodat zij zich meer verantwoordelijk voelen voor het proces en aangehaakt blijven bij het proces.
5. Er is bij de stuurgroep en ondersteuners onvoldoende zicht of de beleidsstukken waar volgens de wet advies op gevraagd moet worden, allemaal voorgelegd worden aan de ASDG. Het wettelijk kader (Jeugdwet en Wmo) en de verplichtingen die daar uit voortvloeien lijken weinig te leven bij de beleidsadviseurs. Dit is wel belangrijk omdat de verordening verwijst naar deze wetten. Er zijn geen concrete werkafspraken om welke beleidsstukken het gaat en de stuurgroep heeft geen (actueel) inzicht welke beleidsstukken op het terrein van de Wmo en Jeugdwet in ontwikkeling zijn.
6. Een aantal beleidsadviseurs en projectleiders realiseert zich nog onvoldoende dat er sprake is van inwonersparticipatie en dat het informeren, betrekken van en samenwerken met inwoners specifieke aandacht en inzet vraagt. Hun verzoeken en/of aanpak zijn onvoldoende afgestemd op inwoners die niet gewend zijn om in gemeentelijke en/of beleidsmatige omgeving te functioneren. De ondersteuner

organisatie zou met de beleidsadviseurs en projectleiders mee kunnen denken wat deelnemers aan de ASDG van hen nodig hebben om hun rol optimaal te kunnen vervullen.

7. De deelnemers aan de ASDG krijgen te maken met (te) korte reactietijden. Hierdoor zijn ze onvoldoende in staat om input op te halen bij inwoners en organisaties en in de projectgroep met elkaar uit te wisselen en tot een advies te komen. Deelnemers ervaren dit als onbevredigend omdat men er meer kwaliteit wil en zou kunnen leveren als de reactietermijnen beter aan zouden kunnen sluiten op hun mogelijkheden. Het is noodzakelijk dat de stuurgroep tot afspraken komt met de gemeente over realistische termijnen en wat te doen als deze onverhoopt niet gehaald kunnen worden.
8. Deelnemers hebben, als zij door de gemeente betrokken of geraadpleegd worden, onvoldoende zicht of en waar zij echt invloed uit kunnen oefenen en of hun suggesties en aanbevelingen daadwerkelijk worden benut. Dit wordt als onbevredigend ervaren en kan de motivatie beïnvloeden. Er is behoefte dat aan de voorkant van een traject duidelijkheid wordt gegeven of en waar invloed op mogelijk is en wanneer en hoe er wordt teruggekoppeld. Terugkoppeling is geen vrijblijvende aangelegenheid. Het is aan te bevelen dat op ieder schriftelijk advies een schriftelijke reactie komt voor de ASDG waarin duidelijk wordt aangegeven welke inhoudelijke aspecten zijn overgenomen en welke niet en wat daar de reden van is. Het is wenselijk dat deze reactie met het advies van de ASDG bij de gemeenteraadsstukken worden gevoegd. Dit is een aanvulling op artikel 5.3. van de verordening waarin aangegeven wordt dat de schriftelijke adviezen van de ASDG door het College bij de raadsvoorstellen worden gevoegd en dat in het raadsvoorstel het College aangeeft op welke wijze het advies is verwerkt.

3. Projectgroepen

De projectgroepen zijn de basis van de ASDG. Door de projectgroepen worden de kerntaken verricht. De verordening geeft aan wat het doel is van een projectgroep. De projectgroep is een groep deelnemers aan de ASDG die wordt samengesteld ten behoeve van een adviestraject en die bestaat voor de duur van een adviesaanvraag. De projectgroep is verantwoordelijk voor het inhoudelijke advies. De projectgroep bepaalt zelf haar werkwijze hoe men tot een advies komt en kan een beroep doen op de ondersteuner organisatie, de ondersteuner communicatie en de beleidsadviseurs/projectleiders. De omvang van een projectgroep is tussen de 5 tot 10 deelnemers. Het handboek geeft de werkwijze aan. Iedere projectgroep kiest een deelnemer die als aanspreekpunt fungeert. De projectgroep maakt bij het begin afspraken met de beleidsadviseur/projectleider over de opzet, omvang, inzet en bewaking van het traject. De projectgroep haalt bij het begin van een traject informatie op bij gebruikers/ervaringsdeskundigen, professionals, kennisinstellingen, houdt enquêtes, en/of organiseert samen met de gemeente burgerconferenties. Als het advies is uitgebracht worden er afspraken in de projectgroep en met de gemeente gemaakt over het bewaken en het volgen van de uitvoering.

Er zijn 9 inhoudelijke/themagerichte (project)groepen waarvan sommige een permanent karakter hebben (gekregen) en enkele (project)groepen die van tijdelijke aard zijn. Daarnaast is er een (project)groep sociale basis en gebiedsgericht werken en een (project)groep diversiteit. Deelnemers kunnen in verschillende (project)groepen zitten. De (project)groepen zijn verschillend in omvang, in activiteit en de wijze waarop men werkt.

Optimalisering/doorontwikkeling:

1. De deelnemers aan de (project)groepen zijn actieve inwoners die het belangrijk vinden dat ze benut, gehoord, gezien en begrepen worden en dat hun inbreng effect

heeft. Het is belangrijk dat de kennis en ervaring die men in zich draagt ook naar boven wordt gehaald en benut wordt. Hier is verbetering in mogelijk. Hier ligt een verantwoordelijkheid voor de projectgroep zelf, maar ook bij de gemeentelijke beleidsadviseur/projectleider.

2. Om goed samen te werken is er bij de start en als er tussentijds (nieuwe) deelnemers aanschuiven aandacht nodig voor individuele kwaliteiten, affiniteiten, vaardigheden en wensen en voor hoe er wordt (samen)gewerkt. Dit behoeft meer aandacht.
3. Een aantal deelnemers aan de ASDG wil niet alleen spreken over inhoudelijke thema's, maar heeft ook behoefte aan informeel contact en ontmoeting. Voor hen is het belangrijk om op regelmatige basis elkaar te zien en met elkaar te spreken.
4. Het komt voor dat een projectgroep het minimaal aantal van deelnemers van 5 personen niet haalt. Het is de vraag of een groep van een dergelijke omvang een voldragen advies kan opstellen, omdat de kracht van de ASDG er in zit dat verschillende deelnemers, hun licht op het (vraag)stuk laten schijnen. Als het minimale aantal deelnemers niet gehaald wordt is het belangrijk om dit te vermelden bij het advies.
5. Er zijn diverse tools voorhanden die de projectgroepen kunnen helpen hun werk te doen zoals een checklist voor projectgroepen, de website en een online samenwerkingsomgeving. Deze mogelijkheden kunnen door (deelnemers aan) de projectgroepen nog beter worden benut.
6. Iedere projectgroep heeft in principe een aanspreekpunt. Dit is niet bij alle projectgroepen een duidelijke, expliciete rol. Het contact tussen de projectgroep en de beleidsadviseur/projectleider loopt nu vaak via de ondersteuner organisatie. Het is raadzaam dat iedere projectgroep een duidelijk aanspreekpunt (kartrekker) heeft die namens de projectgroep rechtstreeks contact kan onderhouden met de beleidsadviseur/projectleider en die namens de projectgroep (samen met de ondersteuner organisatie) ook afspraken kan maken over het te doorlopen proces, een planning etc. Een kartrekker heeft een specifieke rol om te zorgen dat de (project)groep bij elkaar komt (ook als er een vragen van de gemeente zijn), dat er afspraken komen over de samenleving ingaan en dat er samen nagedacht wordt over ongevraagde adviezen. De kartrekker is ook degene die de onderlinge samenwerking bespreekbaar maakt en die met de andere deelnemers kijkt of de ondersteuner organisatie mee kan denken hoe en waar informatie op te halen uit de samenleving en hoe met elkaar te komen tot een (ongevraagd/ gevraagd) advies. Werken met een kartrekker kan er ook voor zorgen dat er sneller geschakeld kan worden met beleidsadviseurs en projectleiders. Een kartrekker geeft duidelijkheid en rust voor alle betrokkenen waardoor de deelnemers zich kunnen focussen op informatie verzamelen (in de samenleving) en op de adviesfunctie. Het is noodzakelijk dat bij de start van een projectgroep afspraken worden gemaakt welke taken er zijn en wat van de kartrekker verwacht wordt. Dit kan per projectgroep verschillen.
7. De kartrekker zou in overleg met de beleidsadviseur en de deelnemers de overleggen en bijeenkomsten kunnen organiseren. Met de ondersteuner organisatie kan bekeken worden hoe deze bijeenkomsten kunnen worden ingericht en kan vastgesteld worden of de inzet van de ondersteuner organisatie nodig is bijvoorbeeld als facilitator van het gesprek zodat deelnemers zich op de inhoud kunnen richten.
8. Gezien de werkbelasting is het niet wenselijk dat een deelnemer kartrekker is van meerdere projectgroepen.
9. Een deel van de (project)groepen reageert op verzoeken van de gemeente en stemmen hun overleggen af op de processen/activiteiten die door de gemeente worden bepaald. Als er geen vraag ligt, of de vervolgstap is niet duidelijk, verslapt de aandacht voor de thema's waar de (project)groep verantwoordelijk voor is.

Projectgroepen hebben onvoldoende een eigen agenda waardoor de verbondenheid met het thema en met elkaar makkelijk wegebt. Er ligt een uitdaging bij de (project)groepen om pro-actiever te zijn en de mogelijkheid tot het ongevraagde advies beter te benutten. Dit kan onderwerp van gesprek zijn tijdens de bijeenkomst met alle deelnemers aan de ASDG, of de ondersteuner organisatie kan om advies worden gevraagd.

10. In het handboek wordt nadrukkelijk aangegeven dat de deelnemers contact zoeken met inwoners en organisaties en dat er acties kunnen worden ondernomen door ervaringen en meningen op te halen (enquêtes, burgerconferenties etc.). Vanuit de gemeente wordt deze behoefte nadrukkelijk geuit. Beleidsadviseurs/projectleiders geven aan dat het belangrijk is dat de deelnemers aan de ASDG niet alleen vanuit hun eigen ervaringen praten of hun eigen mening delen, maar ook echt in verbinding staan met de samenleving. De meeste deelnemers aan de (project)groepen zoeken vanuit hun rol als deelnemer onvoldoende het contact met de samenleving en baseren hun inbreng op hun eigen ervaringen, meningen en wensen. Het is ook onvoldoende onderwerp van gesprek in de (project)groepen.
11. Ook instrumenten om op grootschaliger wijze informatie op te halen, zoals enquêtes, worden nog niet benut. Dat dit laatste mogelijk is en dat daarvoor middelen beschikbaar zijn, is niet bij alle deelnemers bekend. De deelnemers aan de ASDG waren in de gelegenheid deel te nemen aan een kennissessie De Stem van Groningen (online participatie platform) om te onderzoeken of de ASDG vraagstukken en dilemma's via dit platform zou kunnen voorleggen aan een grotere groep inwoners. Er zijn verschillende mogelijkheden om meer dan tot nu toe informatie op te halen bij/van inwoners. Hier is nog winst te behalen. Het ophalen van informatie en het raadplegen van inwoners en organisaties zou onderwerp van gesprek kunnen zijn tijdens de ASDG-bijeenkomsten waar alle deelnemers voor worden uitgenodigd. De ondersteuner organisatie zou op dit terrein met projectgroepen kunnen meedenken.
12. Het is de primaire verantwoordelijkheid van de gemeente om te zorgen dat het beleid en uitvoering aansluiten bij de leef- en belevingswereld van inwoners. In diverse interviews is aangegeven dat de ASDG niet de enige bron van het inwonersperspectief kan zijn. Het advies van de ASDG is niet de enige input die de gemeente ontvangt. Adviezen worden niet altijd overgenomen maar dat betekent niet dat deze niet serieus worden genomen en dat er niet geluisterd wordt.

4. Rol, functie en takenpakket ondersteuners

Er zijn drie ondersteuners betrokken bij de ASDG. Twee ondersteuners die de ASDG ondersteunen bij organisatorische aangelegenheden en op het terrein van communicatie. Een van deze twee ondersteuners maakt deel uit van de ambtelijke organisatie, de andere is een externe communicatie professional. De ondersteuner die vanuit de ambtelijke organisatie haar werkzaamheden verricht vervult een belangrijke rol omdat zij de weg weet binnen de ambtelijke organisatie. Ten aanzien van haar takenpakket en de wijze waarop zij haar rol vervult zijn geen aandachtspunten naar voren gekomen tijdens de interviews. De derde ondersteuner, de ondersteuner organisatie heeft een veelomvattend takenpakket. Zij vervult haar rol vanuit een zzp-basis.

Optimalisering/doorontwikkeling:

1. De ondersteuner organisatie heeft ervoor gezorgd dat er een samenwerkingsrelatie tot stand is gekomen tussen de ASDG en de gemeente. Gezien de wens dat de stuurgroep meer haar rol oppakt en de behoefte aan doorontwikkeling is het wenselijk om meer focus aan te brengen in de rol van de ondersteuner organisatie. De ondersteuner

- organisatie zou meer de rol van participatiedeskundige/ adviseur kunnen vervullen richting de projectgroepen en richting de gemeente.
2. Diverse geïnterviewden vinden het belangrijk dat de ondersteuner organisatie zich nadrukkelijker manifesteert als werkend vanuit en voor de ASDG. Wat hen betreft heeft de ondersteuner organisatie de rol om te zorgen dat de ASDG haar werk optimaal kan doen en dat zij samen met de stuurgroep ondersteuning biedt aan de deelnemers om dit te realiseren en de stuurgroep ondersteunt om afspraken te maken met de gemeente. Binnen haar takenpakket is ze beschikbaar om beleidsadviseurs/projectleiders te adviseren hoe samen te werken met de ASDG. De verbondenheid met de ASDG zou zichtbaar moeten worden door haar correspondentie te versturen vanuit het ASDG-account.
 3. De toegevoegde waarde van de ondersteuner organisatie ligt (de komende tijd) op de volgende terreinen:
 - richting stuurgroep: samen met de stuurgroep concretiseren hoe hun rol nadrukkelijker/zichtbaarder kunnen vervullen.
 - richting stuurgroep: samen met de stuurgroep reflecteren hoe de samenwerking met de beleidsmedewerkers geoptimaliseerd kan worden, welke werkafspraken daarvoor nodig zijn, het zorgdragen dat deze afspraken er komen en dat deze in de gemeente gecommuniceerd en geborgd worden.
 - richting beleidsadviseurs: het informeren van beleidsadviseurs over wat de rol en de toegevoegde waarde is van de ASDG, wat is er nodig om de (ervarings)kennis en inzichten bij deelnemers op te halen en te benutten en wat vraagt het van de beleidsadviseurs om constructief en productief samen te werken met actieve en betrokken inwoners.
 - richting beleidsadviseurs: het meedenken met (individuele) beleidsadviseurs bij lopende processen en nieuwe processen, met hen formuleren en concretiseren hoe hun proces er de komende tijd uitziet (redenerend vanaf het eindresultaat), waar de inbreng van de (project)groepen van waarde is, hoe en wanneer en op welke wijze de kennis en de ervaring van de deelnemers te benutten en welke afspraken te maken met de (project)groep. Dit alles met aandacht voor timing, het toepassen van vernieuwende/inspirerende werkwijzen, de communicatie en interactie met deelnemers, het ophalen en benutten van de ervaringen, kennis en inzicht van deelnemers etc.
 - richting beleidsadviseurs: het faciliteren van het gesprek tussen projectgroep en beleidsadviseurs/projectleiders om te zorgen dat er duidelijke en werkbare afspraken worden gemaakt over hoe het samenspel gedurende het traject er met de (project)groep uitziet, inclusief de tijdsplanning etc.
 - richting (project)groepen: op verzoek van de (project)groepen gesprekken begeleiden waarbij de beleidsadviseur/projectleider informatie geeft, de deelnemers raadpleegt of en waar de deelnemers samenwerken aan een advies.
 - richting (project) groepen: op verzoek van de (project)groepen actief meedenken hoe de deelnemers het gesprek aan gaan met de samenleving, hoe een netwerk opgebouwd en benut kan worden en hoe de adviesfunctie op een vernieuwende wijze vorm kan worden gegeven.
 - richting (project) groepen: op verzoek van de (project)groepen adviseren hoe men kan komen tot een ongevraagd advies.
 4. De taken die de ondersteuner communicatie kan vervullen voor de deelnemers aan de projectgroepen behoeven meer aandacht.

5. Diverse aandachtspunten

Tijdens de interviews zijn er aspecten ingebracht die nadere aandacht van de ASDG en mogelijk afspraken met de gemeente vragen.

Optimalisering/doorontwikkeling:

1. De indruk bestaat dat sommige deelnemers teveel spreken vanuit het perspectief van de organisaties waarbinnen men actief is. Het is wenselijk dat deelnemers aan de ASDG ook denken en spreken vanuit het perspectief van andere inwoners. Het kan zijn dat men dat doet m.b.v. de informatie die men opdoet bij hun werkzaamheden binnen maatschappelijke organisaties. Het is dan belangrijk dat deelnemers dit duidelijk maken als zij hun inbreng leveren. Los daarvan is het wenselijk dat binnen de ASDG geformuleerd wordt welke maatschappelijke rollen kunnen conflicteren met deelname aan de ASDG en wat dat betekent voor deelname aan de ASDG. Om alle schijn belangenverstrengeling te voorkomen is het noodzakelijk dat de ASDG formuleert welke professionele en maatschappelijke rollen kunnen conflicteren met het actief zijn binnen de ASDG. Het is wenselijk dat er uitgangspunten worden geformuleerd hoe hier mee om te gaan. Het is voor de hand liggend dat de stuurgroep ervoor zorgt dat deze uitgangspunten worden geformuleerd, worden besproken met deelnemers en worden gecommuniceerd met de gemeente.
2. Met deelnemers aan de ASDG wordt informatie gedeeld die nodig is om hun rol te kunnen vervullen, maar die niet bedoeld is voor derden. Sommige beleidsadviseurs/projectleiders voelen terughoudendheid om zaken te delen met deelnemers, omdat men niet weet of de informatie die men geeft mogelijk buiten de ASDG gedeeld wordt, bijvoorbeeld met politieke partijen. Het is wenselijk dat hierover binnen de ASDG en met de gemeente duidelijke afspraken worden gemaakt en dat deze worden nageleefd. Voor ambtenaren is het belangrijk dat deze afspraken worden gemaakt om op een veilige manier te kunnen samenwerken met de ASDG. Van de stuurgroep mag initiatief worden verwacht om te zorgen dat deze afspraken er komen.
3. Er zijn relatief weinig deelnemers uit de gemeentes Haren en Ten Boer. Ook mensen met verschillende culturele achtergronden en jongeren zijn ondervertegenwoordigd, waardoor hun ervaringen, inzichten en perspectieven onvoldoende een plek krijgen. Qua evenwichtige samenstelling van de ASDG zijn er nog veranderingen wenselijk. Er is een projectgroep diversiteit die hier al mooie ideeën voor heeft verzameld. Hierop kan verder worden voortgebouwd.
4. Het is nodig om als ASDG samen met de gemeente na te denken over hoe de ASDG zich verhoudt tot het gebiedsgericht werken en tot processen die regionaal plaatsvinden en wat deze ontwikkelingen betekenen voor de structuur, samenstelling en werkwijze van de ASDG.
5. Deelnemers aan de ASDG als individu en in projectgroepverband maken weinig gebruik van de mogelijkheden om aan deskundigheidsbevordering te doen. Dit is jammer omdat er budget is om nieuwe kennis en inzichten op te doen die benut kunnen worden om de kwaliteit en effectiviteit van de adviezen te vergroten. Het is wenselijk dat de mogelijkheden en voorwaarden duidelijk worden gemaakt aan alle deelnemers.

Versie 31 mei 2023